

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőikSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP *Vajda*

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Olvasóinkhoz.

A »Vasárnap« rövid pályafutásában a harmadik év közepére érkezett. Nem sok idő, legalább is nem annyi, hogy azzal dicsekedni lehetne. Eredményt, úgy szólva, még fél sem mutathattunk. De, hát beszélhet-e a földmives eredményről vetés idején? Tudjuk-e milyen lesz az épület, mikor az építő-mester az alapot rakja? Sem egyikről, sem a másiktól nincs biztos tudomásunk. Egyelőre csupán az isteni gondviselésbe vetett bizodalom táplálja lelkünket, hogy az Isten a becsületet munkát megfogja áldani. A földmives, ha jó magot vetett, gazdag aratást várhat; és az építő-mester, ha erős fundamentumot rakott, romolhatatlan épületet építhet. Így vagyunk a lelki élet terén is. A mi munkánk lelki munka, melynek eredménye még későbbre láttatik meg. Sokszor a lelki magvető meg sem éri az eredményt, de azért, ki tagadná meg, hogy ő volt az alapvető.

Az év fordulón számot kell adnunk, hogy mit is akarunk mi tulajdonképpen? *Megépíteni az Isten országát minden szívben, hogy az ország által erős legyen a református egyház, erős legyen a magyar nemzet. Azt akarjuk, hogy minden ember előtt fölnyissuk a világosságnak, a békeségnek, a lelki szabadságnak, az üdvösségnek egyedüli forrását. Ez pedig nem más, mint a Jézus Krisztus evangéliuma.* Testi kincseink vannak, ezeket bőven ad a föld. Lelki kincsekben szűkölködünk, ezeket csupán a vallás adhatja. Az egyes embernek, a népeknek erőssége és hatalma nem attól függ, hogy milyen gazdagok, mennyi pénzt; mennyi katonát tudnak felmutatni, hanem attól, hogy ők maguk milyen hűséges katonái a Jézus Krisztusnak, milyen gazdagok az ő evangéliumának kincseiben. Református egyházunk nem-

csak *hirdetője*, hanem *őre* is az evangéliumi hitnek. Lapunk, a »Vasárnap« ezt a kettős kötelességet van hivatva betölteni. Egyfelől magvetők vagyunk, másfelől öröklők. Azt mondanunk sem kell, olvasóink saját maguk győződhettek meg a felől, hogy mi *tiszta magot* vetünk, azt a magot, mit az istenországának éléstárából kapunk. *Ezt nem vegyítjük semmi más földben termett maggal.* De, hogy ezt a magot jó földbe vethessük, első sorban *a talajt kell megművelniünk.* Ez a munkánk a közönynek, a hitelenségnek, a bűnnek ostromlása. Sebezünk, de gyógyítunk is, rombolunk, de építünk is. Egy erős, virágzó, egyházi életet csak úgy teremthetünk, ha egyházi életünk testéről eltávolítjuk mindazt, miből romlás származik, és a sebet az evangélium gyógyító balsamával kötjük be. De a mikor benn alapot vetünk, ugyanakkor éber szemmel kell tekintenünk *kifelé* is. Ellenségünk, mint a legio annyi. *A valást megvető, tudományos okoskodás; a társadalmat, egyházat felforgató szocializmus; a másik tulságban csapongó baptizmus, mely szintén hiveink között halász; és a világ uralomra törekvő katholicizmus, melynek jelszava, az eretnekség kiirtása: mind az evangéliumon nyugvótiszta vallásos hitnek az ellensége.* Ezekkel szemben a *Vasárnap is egyik szerény harcossal.* A mi erőnk egyházunk hiveinek buzgóságában, támogatásában van. Esdő szavunkkal ezt a támogatást kérjük. *»A Vasárnap« előfizetési ára: egész évre 4 korona, félévre: 2 korona, negyedévre 1 korona.* Olyan csekély összeg, hogy tekintve még a fontos czélt is, bárki meghozhatja ezt az áldozatot. Az előfizetések *Becsek D. Fia* könyvnyomdájába küldendőik, Székelyudvarhelyre.

A „Vasárnap” Szerkesztősége.

Kálvin János az imádságról.

(Folytatás.)

»Mert tiéd az ország és a hatalom, és a dicsőség mindörökké.«

Ez, és ebben van a mi hitünk igazi biztos nyugodalma. Mert ha a mi érdemünk alapján kellene imádságunkat Istennek ajánlanunk: ugyan ki merné száját még csak megnyitani is az Isten előtt?! Így azonban, ha még olyan nyomorultak vagyunk is, ha még olyan érdemtelenek is, ha semmink sincs is, a mi előnyünkre szolgálna: mégis van alapunk az imádkozásra és bizodalunk sohasem hagy cserben, amennyiben a mi Atyánktól nem lehet elvenni soha az ő országát, hatalmát és dicsőségét.

A végére hozzá van téve: »Amen«; a mi által az az égő vágy nyer kifejezést, hogy megkapjuk azt, mit Istentől kérünk; és megerősítést nyer a mi reményünk, hogy mindezek már részünkbe jutottak és bizonyosan meg fognak adni, amennyiben Isten ígérte meg azokat.

Ime, a mit csak az Istentől kérünk kell és egyáltalán kérnünk lehet, megírva találjuk ezen imádságban, amelyet mint egy imádságmintát a legjobb tanító, a Krisztus hagyott reánk, a kit a mi Atyánk adott nekünk tanítóul, és a kiről egyedül azt akarta, hogy reá figyeljünk és őt hallgassuk. Mert Krisztus az Istennek örökkévaló bölcsesége volt mindenben: és emberré lévén nagy tanácsadóul adatott az embereknek. — És ez az

imádság annyira tökéletes minden imádságok felett, hogy bármiféle külső és idegen toldalék — a mit ezzel kapcsolatba hozni nem lehet — istentelenség és méltatlan arra, hogy az Isten előtt megadjon. Mert ebben összegezve írta elő Isten, hogy mi hozzá méltó, mit fogad kedvesen és mi szükséges nekünk és végre, hogy mit akar megadni.

Ennélfogva, akik ezen túl mernek lépni, és ezeken túl akarnak »érni Istentől«; azok legelsőben is Isten bölcsességét a magukéból akarják pótolni, a mi pedig esztelen istenkáromlás nélkül nem történhetik. Azután pedig nem szabják magukat az Isten akaratahoz; hanem azt megvetve, saját kívánságaik után messzire elcsatangolnak attól s végre is semmit sem fognak elérni, mivel hit nélkül imádkoznak. Hogy pedig minden ilyen imádság nem hitből származik: kétségen felül áll, mivel itt hiányzik az Isten ígéje, holott a hitnek mindig arra kell támaszkodni, mert másként semmi módon meg nem állhat. Az ilyenek pedig nemcsak hogy szem előtt nem tartják az Isten ígését, hanem — amennyire csak rajtuk áll — szembe szállnak vele.

Ezekkel azonban nem azt akarjuk mondani mintha ez az imaforma annyira kötne minket, hogy egyetlen szavát avagy betűjét sem szabad megváltoztatni. Hiszen az írásban is itt-ott sok imádságot olvasunk, amelyek a szavakat tekintve ettől nagyon különböznek, de ugyanazon szelvényben vannak írva, használatuk felette hasznos is nekünk. — Midőn azt tanítjuk, csak azt akarjuk, hogy senki teljességgel ne keressen, várjon vagy kérjen egyebet, mint a mi ebben az imádságban összegezve benne foglaltatik; és hogy e

TÁRCZA.

A zágoni kis harang.

Mikor a nap bucsuzó félben az ég peremét pirosra festeti, s az alkonyat nyugalmas otthonába szólítja a munkások ezreit, a falu tornyában megkondul az estéli harang. Milyen sokszor hallottam én e hangot, midőn a falu enyhet adó csendje előre szólít, hogy hosszú időn át nehéz munkában kifáradt lélek kipihenve fáradalmait, új erőt nyerjen a további küzdelemre.

Az alkony csendjében messze elhangzó est-harangszót oly áhítattal hallgatja meg az öreg és ifju, mintha egy nap eseményeit mondaná el. Levett kalappal üdvözlí az agg, benső megihletődéssel az ifju. A falu népének nincs is ennél kedvesebb zenéje.

Nem csoda, ha az Isten háza ércz nyelvének édes hangjára bizonyos vallásos érzés árad szét kebleinkben, mert az estéli harangszóban oly sok van, ami kedves és megható. Ifjuságunk aranykorát idézi fel emlékezetünkben, s a későbbi kor fáradalmait mellett a jól végzett munka gyönyörével jutalmaz, s az életkor alkonyán pihenőre intget, Az élet különböző szakában különféle ér-

zéseket ébreszt, s a mit hangjában érzünk, mindig arra ad visszhangot az emberi lélek.

A harang szava utat lel a gazdag palotája és a szegény kunyhójába s egyformán részlett mindenkit az ártatlan gyönyör élvezetében.

Hallgassuk meg a zágoni kis harang pihenőre hívó szózatát, amint a tágas völgy ölen át-hangzik, az a hang egy nemes lélek zengő beszéde, mely az Isten és emberszeretetet hirdeti, s ezekre tanítja az élőket, hogy Isten országa jöjjön el e földön. És vajjon mitől nyerte az a harang e varázs erőt? Története van annak, s el is mondom:

A Balog-testvérek igen jó módban éltek; Isten és emberek iránti kötelességeiknek eleget tettek s így kitartó becsületes munkásságuk sem maradt siker nélkül. Antal az idősebb, nejét korán elvesztvén, nem nősült; János öcscse családi életét áldás kísérte, s boldogan folytak napjai. Szép és jó gyermekei — mint a családi kincsek — nagy örömet is okoztak. Jól esett látni, hogy a gyermekek, mint a jövő reményei, igazán kedveseknek mutatták magukat, s ez egész természetes volt, mert a szülők miben élhetnék át még egyszer az ifjuság gyönyöreit, s mi enyhítené meg lelküket az élet küzdelmeiben.

A jó Anti bácsi is egyedüli örömét e kis apróságokban lelta, s minden kigondolható kedveskedéseivel édesgette magához. Legnagyobb

szavak lehetnek a legkülömbözők, értelmük azonban ugyanaz legyen. Ily felfogás mellett bizonyos, hogy az írásban levő összes imádságok ebben vannak összefoglalva. S valóban sehol sem található semmi olyan imádság, mely tökéletességben ezzel mérközhetnék, annál kevésbbé, hogy ezt felülmulhatná. Nincs ebből semmi kimaradva, s mit csak Isten dicsőségére gondolni lehet, és semmi amit az embernek saját javára eszébe kell vennie. És annyira szabatos, hogy méltán nem lehet senkinek reménye ahhoz, hogy valami jobbat lehessen gondolni.

(Folyt. és vége köv.)

Átok és ima.

Özvegy Tóth Mártonné esküszik az égre:
Hogy ő a holnapot soha meg ne érje,
Ne jöjjön addig a szemeire álom,
Mig az a »Személy« tul nem lesz a határon;
Neki nem is lánya, kitepi szivéből,
Irtsa ki az Isten ma a földszinéről.

Ugy zug-bug a nádas künn a határszélen,
Tóth Juliska ott áll, gondolkozik régen.
Meg-meg loccsan habja a nagy tó vizének,
Mintha szólna: Eredj, még nem késő, térj meg.
Bünének gyümölcse az a picziny féreg,
Fel-fel sir a karján, mintha intne: Vétek.

Csak egyetlen lépés... ott nyugalom várna...
— Oh, ez a kis poronty, nem hallgat el már ma!
Hallgass el kicsikém, vetve van az ágyad —
Csendes is, puha is, — ott semmi se fájhat!

gyönyörüségét azonban abban találta, ha serdülő korokban templomba vezethette, tanítván őket Isten nagy szeretetére, mert ha majd nagy korokban próbára teszi őket a balsors, milyen nagy áldás az isteni jóságba vetett hit, mert ez kibékít az élet terheivel és megnyugvást ad a balsorsban.

Az önmegadás érzetével várta e jó ember az időt, midőn vallásos buzgalma, s könyörületessége mellett nemes lelke más kincséről is számot adhat nemzetének és embertársainak, mert nemes vágyak és törekvések nélkül élni nem találta méltónak egy férfi hivatásához.

Nemsokára meg is jött az alkalom, mert a honfiu legföltettebb kincse, a haza kívánta szolgálátát. Alkonyra hajlott a magyar szabadságnapja. Feljön-e újból e drága hazára vagy örökre lehanyatlík? ez volt a kérdés. A »Talpra magyar« és a Kossuth-nóta hangjai elhallatszottak az ország szivéből a távol eső határszéli faluba is, megtölté a sziveket igaz lelkesedéssel a magasatos nemzeti célok iránt.

Balog Antal is elérkezettnek találta az időt, hogy nemes elhatározását követve, lerójjá hazája iránt érzett igazi szeretetének adóját, s elhatározta, hogy az eke szarva helyett kardot vesz kezébe, mert a véráztatta barázdákon, hajt ki a népszabadság barázdája.

Csak egyetlen lépés... a tó vize csubbán...
... Ásóval, kapával sem temetnek jobban.

Két halottat hoznak egy fakó szekéren,
Határszéli tóból most fogták ki éppen.
Özvegy Tóth mártonné kifut az utcára,
Nézi, nézi őket, majd szóra nyil szája:
Irgalmas Istenem, ki fenn vagy az égben,
Oh bocsáss meg neki, oh bocsáss meg nekem!

G. Diószeghy Mór.

Tudomány és vallás.

E kettő az ő maga tiszta igazságában soha egymással összeütközésbe nem került. Mert míg az első a másikkal tiszta világába, az evangéliumi tiszta látókörbe vezette az embert, addig a másik az elsőnek emberi szorgalom és tapasztalaton szerzett eredményeit a maga égi származásával s reá való hatásával megszentelte. Ez az oka, hogy az emberi életünk történetében mindig azt tapasztaljuk, hogy a legtudományosabb emberek a legvallásosabbak; és a kik a vallás munkájában és lényegében szeretnek kételkedni, kételkedésöknek alapja a tudománnyal való felületes foglalkozás és a tudomány eredményeinek, igazságainak nem értése, félremagyarázása. Éppen azért, mert e kettő nem zárja ki egymást, egyik a másikkal nem ellensége: mindakettő után egyformán vágyakozik az ember, mint olyan két szükséglet után, melyek közül egyik az eszét, másik a szivét nemesíti. Minden alkalmat felhasznál, hogy e kettőben tökéletesedjék. Egyesületeket szervez, melyekben közös erővel munkálja hol az egyiket,

Eppen hirt hallani ment egyik városba, midőn látja, hogy falujabeli székely kétlovas szekéren hozza az egyik harangot, s már tudta, hogy Gábor Áronnak viszi, ki olyan harangot önt abból, mely a csaták Istenének dicsőségét hirdeti, s mi lehetett ez egyébe, — mint ágyu. Hiszen akkor is az hivta az embert, csak nem a templomba, hanem a csatatérre, mert a nemzet szabadságáért küzdeni, legszebb Istentisztelet.

A hallottak és látottak alapján Balog megtudott mindent, s röktön határozott. Utjáról hazatérve, öcscsét magához hívatta, s midőn kijelentette, hogy megyen honvédnek, egyszersmind vágyonáról is rendelkezett a következőképpen:

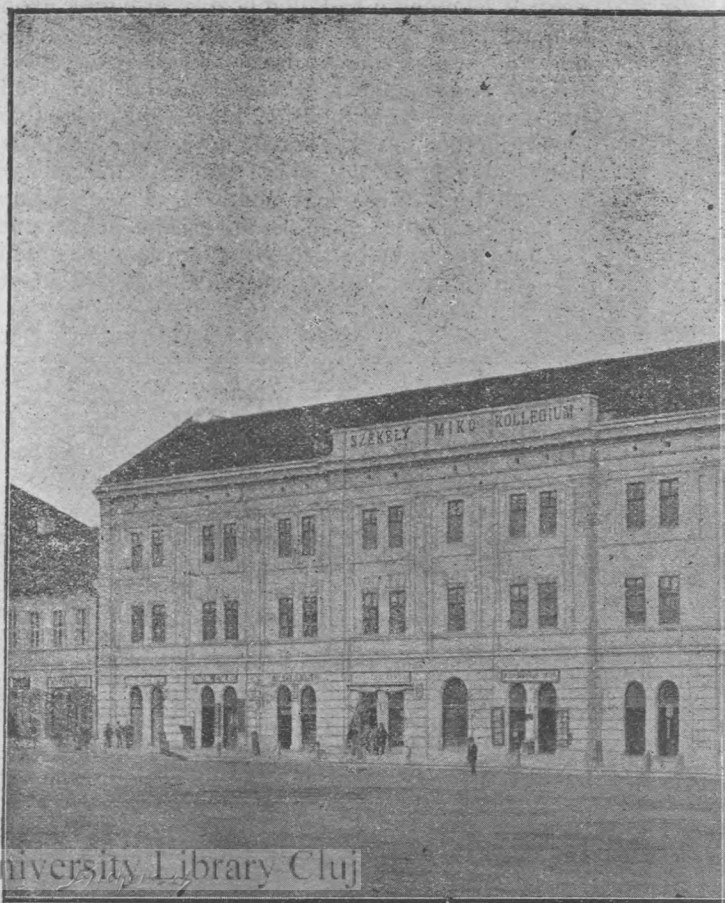
Isten életet, erőt adott, s jóságából áldás kísérté munkásságomat, s azért először is az ő tiszteletére rendelem, hogy azon harang helyett, melyet ágyunak elvitték — szent eklézsiánk részére csináltass Turóczi Mózes uramnál egyet, a mely szép hangjával mindenkit gyönyörüségre ragadjon, mert a szépnak hallása ébreszt lelkünkben szép érzéseket, s ezen szép érzésekben Isten jelenik meg lelkeinkben. E célra vedd ezen 1500 forintról szóló takaréki könyvet, s ezen 200 drb. ezüst huszast, melyet éveken át gyűjtöttem. Ezen huszasokat saját kezeddél öntsd a harang érczei közé, mert ez ad annak kellemes csengőhangot, amilyenre én mindig gondoltam. Minden

hol a másikat, hol mind a kettőt; de sohasem a másik rovására. Ha véletlenül ez utóbbi történnék meg, úgy az igazi tudományos emberek, mint a mély vallásos érzésű emberek méltán megbotránkoznának.

A napokban kaptam egy értesítést, mely szerint az »Udvarhelymegyei Muzeum-Egyesület« f. évi június 21-én *vasárnap d. e. 10 órakor* belépti díjakért *nyilvános matinéet* rendez és erre meghívja az érdeklődő közönséget. Bosszankodással és megbotránkozva dobtam félre az értesítést, Bosszankodtam, mert a nemes cél szerette volna részvétellemmel munkálni; megbotránkoztam, mert e vágyamban vallásos érzésem tiltakozóan emelte fel szavát. Hiszen a vasárnapnak délelőtti 10 óráján olyan csengő-bongó, szívhez szóló bugással hívogatja a harang az igaz Isten tiszteletére: éneklésre, imádkozásra, az evangéliumi tiszta igazság meghallgatására — kell ennél jobb program? — a híveket! Oh, hogy gondolkodják azok a matiné rendezők, hogy az Istenháza helyett az ő matinéekre mennek a hívek?! Bizony ezek a rendezők nem tudományos, nem vallásos, de legkevésbé jó emberek. (Sajnos, úgy van, a Vasárnapot sem falun, sem városban nem tartják abban a tiszteletben, amint azt Isten méltán elvárja tőlünk. Bizonyosága ennek az, hogy a templomokban mindig látunk üres helyet. Ez azoknak a helye, a kik gyülekeznek, mulatnak, alusznak. Be szeretnék, ha ezek is elfoglalnák a maguk helyét a templomban. II. M. XX. 8. Szerk.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Egy érdeklődő.

A SEPSISZENTGYÖRGYI

birtokomat vedd gondozásodba, s ha életemet hazám jóléte kívánná, őrizzétek emlékemet s legyen rajtatok Isten áldása.

Vasárnap vált meg kedves rokonságától és falujától Balog Antal s az önkéntesek csapatát a szépmezőn feltalálva, honvédnek állott.

Már akkor az ország különböző részeiben vívott győzelmek, a magyar vitézek hősiességét hirdették mindenfelé, a szabadságharc diadalmas kimenetelét, a legszebb reményben várta a magyar.

A mi vitéz Balogunk a hős Kis Sándor ezredében rövid idő alatt hadnagyi rangra emelkedett s a legvitézebb katona lett. Utóbbi időben a viszontlátás örömeiről írt, csak megsebzett karjára panaszol, hogy fáradt a harcban, s nehezen megy a levél írás.

A tömösi szoros hősi védelmében bámulatos elszántságot tanúsított csapat megmaradt töredékével Bem apó táborába került, s utolsó levelét a Piskinél vívott győzelem megelőző napján írta, s többé nem hallottak hírt felőle.

A világosi fegyver letétel a honvéd kezéből kivette a kardot, s gyászt öltött a nemzet szabadsága. A lelkes honfiak közül sokan visszatértek övéik körébe, megfosztva a reménységtől, hogy valaha rásüssön e hazára a szabadság napja. Balogot is mindennap várta a rokonság, de hiába

várta, mert elvitte a csata sebe ama hazába, hol nem a zsarnok önkénye sujt, hanem a szeretet törvénye dicséri a mindenható bölcsességét. Mily sokan elmaradoztak a nagy uton, kinek csak egy viszontlátás nyílik majd ott túl a siron.

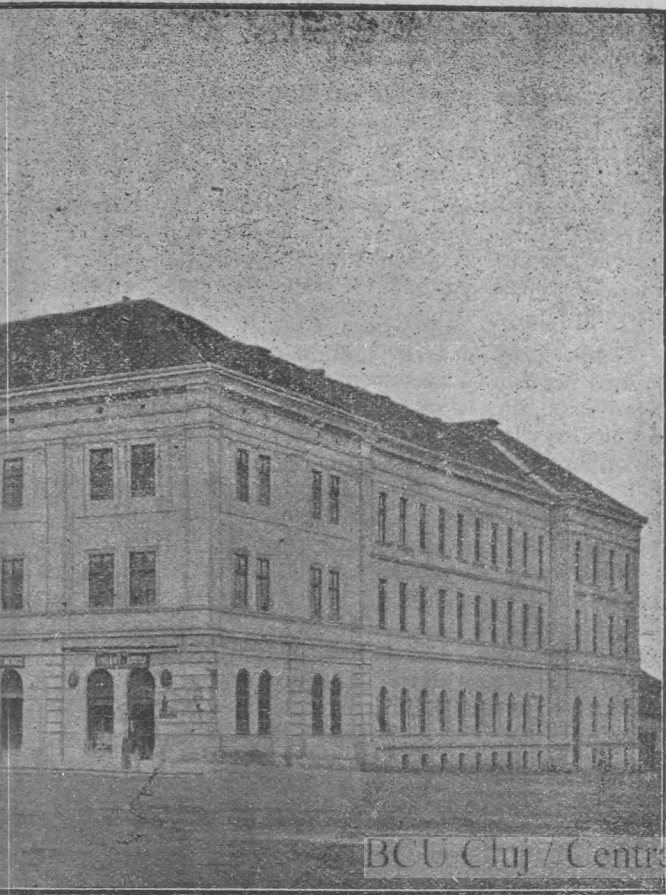
A tavasz leheletére kiszökött már a hant a hős honvédek sírján, virág is fakadt a hősök vérből, hogy legyen miből megfönni a szabadság koszoruját, mert Isten nem engedi elveszni az igaz ügyet, s diadalra juttatja azt elébb utóbb, a mint az meg is történt.

Az ifju Balog lelket kifárasztotta a bátyja hazaérkezése feletti várakozás, s bánatos szívvel látott a végrendelkezés kivételére s Turóczi harangöntő mestert felkeresvén, szándékát előadta.

Elmondta ugyanis, hogy milyen harangot kívánt készíttetni s e célra mily összeg áll rendelkezésére, s mire kívánja a 200 ezüst huszast használni.

A mester kissé gondolkodva mondá: igen szép, értem én, mit kíván ön. Lelket kell a haragnak adni, hogy a Mindenható Isten, a drága haza, s mindnyájunk szeretetét hirdesse mindenkoron. Egy nemes lélek emlékét fogja megőrizni e zengő szózat, hiszen a jó cs elekedet áldása halála után is kíséri az embert, mert ebben áll a jók jutalma. Ezért szól oly szépen a zángoni kis harang.

Járó Lajos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Világkrónika.

Ó KOLLEGIUM.

Hazai krónika.

Tisza bukása. Gr. Tisza István miniszterelnöksége halva született. Tisza nem tudott olyan kedvezményeket eszközölni ki az udvarnál, hogy azoknak alapján a miniszteriumot összeállíthatta volna. Még a szabadelvű párt sem foglalt állást egyenesen mellette, sőt, a régi nemzetipártiak kijelentték, hogy ha Tisza lesz a miniszterelnök, ők mindnyájan kilépnek a szabadelvű pártból. Ilyen körülmények között Tisza bejelentette a királynak, hogy nem sikerült a megbizatásnak eleget tenni.

Az új miniszterelnök. Tisza kudarcának sokan örvendenek, sokan pedig sajnálkoztak felette. Örvendettek ellenségei, de sajnálták az igazi szabadelvűiek, mert Tiszával együtt a tiszta szabadelvűség bukását is látták. Mindenki pedig attól tart, hogy hátha még rosszabb jön Tisza után. Előbb *Csákyt*, *Wekerlét* és újból *Széll* Kálmánt emlegették új miniszterelnökök gyanánt. Legutóbb pedig a horvát bán gróf *Kuen Héderváry* Károly személye tűnt fel a politikai láthatáron. A horvát bánnt annak idején, régen még szóba hozták, s a bán puhatolódzott is, hogy alakíthatna-e kormányt, de kudarcza még nagyobb volt, mint a Tiszá-é. Most ismét ő az egyedüli komoly jelölt, de, hogy eredményre tud-e jutni, az még nem bizonyos. Egyes lapok azt írják róla, hogy ha *Kuen Héder-*

váry lesz a miniszterelnök, alatta nagyon rossz sorsa lesz a magyarnak.

A Kossuth párt az országgyűlés sürgős összehívását a Ház kérte elnökétől. Tudvalevőleg, mikor *Széll* Kálmán lemondott, a Ház elnapolta magát addig, míg az új kormány megalakul. Most azonban a történt, hogy Bécsben Fejérvári honvédelmi miniszter és több osztrák generális a felett tanakodtak, hogy ebből a kinos helyzetből miként lehetne a nemzetet kiragadni. A függetlenségi párt ebben nemzetellenes dolgot lát, és ennek megbeszélése végett hivatja össze az országgyűlést. A gyűlésen kérést intéznek a királyhoz, hogy jöjjön Budapestre és magyar tanácsosaitól kérjen tanácsot. Az ellenzék tudja, hogy ezt a kérést a kormánypárt nem fogadja el, de legalább elmondja nyíltan a mi fáj.

Ferencz Ferdinánd és a helyzet. Az »Egyetértés« a következő feltűnő hirt írja: Magas katonai körökben, élénk feltűnést és tetszést keltett Ferencz Ferdinánd főherczegnek a minap a magyarországi helyzetre tett megjegyzése. A főherczeg ur, aki egyuttal Magyarország trónörököse is, többek előtt a következő kijelentést volt szives megtenni: A hatvanhetedik kiigyezés nem ér semmit s ma már a legsürgősebb, hogy Ausztria visszaokupálja Magyarországot. Ezt a hirt még nem czáfolták meg.

Az új szerb királyt, Karagyorgyevics Pétert egy nagy küldöttség ünnepélyesen hívta meg a trónra. A küldöttség tagjai között mindenféle állású és rangú emberek voltak, de a királynak leginkább tetszett a szerb nemzeti öltözetben megjelent parasztok képviselője. Az első Karagyorgyevics színtén a csorda mellől jutott a királyi székbe. A király a küldöttség tagjait megvendégelte és azt ígerte, hogy a szerb nép boldogságáért fog munkálkodni.

Az uralkodók és az új szerb király. I. Péter, az új szerb király hivatalos jegyzékben tudatta megválasztását az uralkodókkal. Mindenik uralkodó barátságosan is üdvözölte, de egyben elítélték a király gyilkosokat. *Ferencz* József pl. utálatot keltő, gáztettnek nevezte a gyilkosságot. *Sándor* muszka czár pedig határozottan azt követeli, hogy a gyilkosokat büntesse meg az új király. Egyedül *Nikita* montenegrói fejedelem nevezi a királygyilkosokat nemzeti hősöknek. És ez természetes, mert I. Péter az ő leányát tartja feleségül.

Németországban most voltak a képviselőválasztások. Aránylag legtöbbet hódítottak a szociálisták. Közel száz szociálista képviselő jut be a parlamentbe. A császárt, mint a német újságok írják, nagyon megdöbbenette a szociálisták győzelme.

Nagy felhőszakadások. Berlinben a napokban óriási zivatar volt, mely igen sok szerencsétlenséget okozott. Többben megsüketültek a nagy dörgéstől, a villám pedig igen sok telepet lángba-

borított. A felhőszakadás több községet teljesen tönkretett. Egy helyen 350 személy a vízbefult, közülök még csak százötnek találták meg a holttestét. — Az utóbbi 24 óra alatt Londonban is nagy eső volt. Angolország déli részei, nevezetesen a Theims vidéke teljesen víz alatt áll. Az utcákat is magas víz borítja. Ugyannyira, hogy a lakosság csak csolnakokon közlekedhet. A vasúti vonalak használhatatlanná váltak, a szénakazalokat elsodorta a vízáradat. Angolország északi részein épp ilyen pusztításokat végez a hózivatar. Romániából hasonlóképpen nagy felhőszakadások híre érkezik. Az árvíz rengeteg kiterjedésű területeket borított el, hol a legszebb vetések voltak. A kár igen nagy. — A tul világrészt, *Amerikát* sem kerülte el az esőzés. Ott is nemcsak sokasó volt, hanem egymást érték az árvizek is. Láthatjuk tehát, hogy június hónapban világszerte sok eső volt, a mi gazdaságilag igen sok kárt tett.

Egyházi élet.

József főherceg adománya. József főherceg ő fensége a dobozi (Fehérm.) reform. egyháznak templomjavítás céljára 400 koronát ajándékozott. Ő fensége ezen kegyes jóindulatáért a nyilvánosság előtt is hálás köszönetet mond az egyház-elöljárósága.

Papválasztás. A szilágyborzási evang. reformátusok a f. hó 2-án Matéka József egyházi és Viski János világi esperesi kiküldöttek elnöklése alatt tartott választáson Józsa Károly volt feketetői ref. papot választották meg lelkészükké. — A zalathnai egyházközség papi állomására Valler József mákói lelkészt aáfiai választatott meg. Szép missió vár e nemzeti- és felekezetközi helyen a megválasztott derék lelképásztorra, kinek eddigi működése is kezességet nyújt arra, hogy a zalathnai egyházközséget virágzásra emeli. — A jó Isten koronázza sikerrel nemes munkáját.

Egyházas buzgóság Mező-Ménesen. Mező-Ménés leányegyházközség hívei már több ízben kimutatták egyházuk iránti meleg szeretetüket és buzgó áldozatkészségüket. Többek között 1899. évben egy kellemes hangu csinos orgonát készítettek saját adományaikból. — Jelen évben a »kiscsengettyü« és az elhasadt nagyobb harang helyett két új nagy harangot szereztek be részint a régi harangok becserélése árából, részint pedig és nagyobb részben lelkes adakozásaikból. Legyen ez a két harang, az Isten dicsőségének hirdetője és legyen ez a leányegyház a magyar nemzeti-ségnek erős vára.

Nagy alapítvány. Özvegy Tisza Kálmáné Önegyméltósága boldogult férje a dunántuli egyházkerület feledhetlen, nagyérdemű volt főgondnoka szándékának megfelelőleg azon egyházkerület pápai leánynevelő intézetének 16000 koronát adományozott azon kikötéssel, hogy annak kamatjövédelme az intézet internátusában elhelyezett három jó magaviseletű és előmenetelű növendék

ellátási költségeinek fedezésére fordíttassék. E nagy alapítvány fényes tanubizonysága a kegyes adományozó nemes lelkületének.

A zilahkőri papi értekezlet legközelebbi ülését a f. hó 23-án d. e. 9 órakor Zsibón tartotta meg. Tárgyai: 1. Ima. 2. egyházi beszédet tartott Kerekes András vallástanár. 3. Megnyitó. 4. A legutóbbi értekezletnek a hivekre gyakorolt hatását ismertette Nagy Zsigmond. 5. Felolvasott dr. Bothl István tanár. 6. Felolvas Vincze Ödön diósadi pap. 7. A zsibói egyház történetét előadta Veress Sándor.

Török cenzura a biblián. Az amerikai biblia-társaság most török nyelven is ki akarja adni a bibliát, amely török nyelvre átültetve már sajtó alatt is van. A konstantinápolyi török cenzor azonban furcsa nehézségeket támasztott most a biblia kinyomatása elé. Azt kívánja, hogy Pál apostolnak a tesszáliaiakhoz intézett leveleiből hagyják ki a »Macedónia« szót s tegyék helyébe ezt: »a szaloniki és monasztiri vilajetek«. Az ősi földrajzi nevek használata általánosan el van tiltva Törökországban. A brit és a külföldi bibliatársaság egyik hivatalnokja kijelentette Londonban, hogy az amerikai társaság inkább lemond arról, hogy a szentírást Törökországban forgalomba hozza, mintsem hogy ezt az egyetlen szót megváltóztassa.

A felekezeti tanítók sérelme. A felső-szabolcsi egyházmegye tanító testülete az állami fizetésrendezési törvény benyújtása alkalmából memorandumot intézett a képviselőházhoz, melyben annak a sérelemnek az orvoslását keresi, hogy az állam a felekezeti tanítók sulyos helyzetének könnyítéséről megfélejtkeznek. Sérelmüket három pontban foglalják össze: 1. A tanítóképzés ugy az államnál, mint a felekezeteknél egészen egyforma; 2. A felekezeti tanítók munkásságának eredménye, az állam érdekeinek szempontjából, semmivel sem áll hátrább, mint az állami iskolai tanítóké; 3. A tanítósnak igazat kell tanítani és az igazságban vetett hitet, bizodalmat táplálni; nem szabad tehát éppen Ő rajta bebonyonítani, hogy nincs igazság a földön. Az egyes pontokat részletesen kifejtve, a kérés így végződik: Ezekben óhajtottuk mi szabolcsvármegyei ev. ref. tanítók sérelmünket a mélyen tisztelt képviselőház elé terjeszteni, azon tiszteletteljes kérelmünkkel együtt, hogy mondja ki, illetve emelje törvénné az országgyűlés azt: hogy a felekezeti tanítók fizetése az állami tanítók fizetésével mindenben egyenlően rendezessék. Ennek kapcsán kötelezze az iskolafenntartó hatóságokat és egyházakat is arra, hogy tanítók fizetését a törvény értelmében rendezzék. Ahol pedig a felekezetek ezt szegénységük miatt nem tehetnék, ott vagy az iskolákat adják át az államnak, vagy pedig az államtól kérjék a fizetés kiegészítését. Hódolatteljes tisztelettel maradtunk Nyíregyházán, 1903. április hó 15-én. A f.-szabolcsi ev. ref. egyházmegye tanítótestületének megbízásából, alázatos szolgálai: Vargha János, alelnök. Lengyel József, főjegyző. László Gyula, elnök.

A zaj között.

Virágosvölgy közepében,
Van egy templom Isten háza :
Hova a hit sugarinál,
Vonz a szívem forró vágya.
Mert e zaklatott világban
Annyi önzés, annyi verseny,
Melyek között csendet, nyugtot
Nem találhat az én lelkem!

Oda megyek az Ur elé,
— Bár mindenütt itt van velem —
Mit e világ nem ad, nem int,
Ott találok, meg is lelem ;
Ott nem hallom a nagy lármát,
Mi zug itt künt sokfélekép ...
Hanem azt ami oly üdvös,
Szent, igaz, jó és azt mi szép!

Ott nem látom a nagy versenyt,
Szembeszálva úgy egymással ;
Hanem csak a szelidséget,
Áhítatos arcvonással,
Ott nincsen zaj ... hanem ének
Buzgó szívből ömledező,
Imádkozás, ami békés,
Mi magasztos s főlemelő!

Oda megyek a zaj közül
Reménytelen, bánat könnyel
Énekelem a hivekkel :
»Im bejöttünk nagy örömmel.«
Meggönnyebbülve a lelkem.
Szárnysegetten magasba száll
Vándor utján e világnak,
Csendet, nyugtot csak ott talál! Bíró Dénes.

Apróságok.

Melyik a jobb vallás. Ezelőtt néhány évvel, a jó Isten nem adott valami bőséges termést a Székelyföldön. Derék székelyatyánkfiai nagy megpróbáltatás alatt állottak, különösen a szegényebb néposztály. A kísértő röktön megjelenik, mihelyt az ember bajban van. Megjelent most is, éppen mint Üdvezítőnk előtt a pusztában. Ez az ujkori kísértő a lélekhalászat rémes alakja volt. Egyik szegény etédi atyánkfia ajtaján kopogtatott be, és azzal kísértette, ha őt követi és a kath. vallásra tér, *pótlásul még két véka gabonát fog kapni.* A ami szegény atyánkfia nagy próba előtt állott. Tusakodott, megtagadja-e a hitét a két véka gabonáért. Gondolkozási időt kért más napig. A kitűzött időben pontosan megjelent a kísértő és megismételte ajánlatát. A mi emberünk ekkor így válaszolt. Meggondolkoztam és nem hagyom el a vallásomat, mert a miénk jobb vallás, mint a pápista vallás. Miért — kérdi a kísértő. Azért, mert a mi vallásunk mellé nem kell pótlás.

Uj villám háritó. Egy vándor utazott keresztül Székelyföldünk egyik magas hegyén. Mint buzgó keresztyén katolikus magával vitte az olvasót is, mely a jobb zsebében volt. Történt pe-

dig, hogy vihar érte utól és lecsapott a villám. Közel járhatott az Isten tüzes nyila a mi emberünkhöz is, mert a szelétől elszédült. De úgy érezte hogy bal oldalát érte a villám ereje, míg jobb oldala sértetlen maradt, megóvta a zsebében levő olvasó. Most szélétében hirdeti az uj próféta, hogy az olvasó megóv a villámütéstől, s XX. században akad ember. a ki még elhiszi. Mit is mond a régi próféta? *Elvész a nép, mely tudomány nélkül való.*

Mai képünkhöz.

Az erdélyi kollegiumok legfiatalabbját mutatjuk be olvasóinknak. A kollegium alapítása egybefügg a mi elnyomatásunkkal. A szabadságharcz leverése után a székelynemzet jobbjai összeállottak, faluról falura járva, mindenkit meggyőztek arról, hogy egy elbukott nemzet csak úgy állhat talpra ismét, ha a testi fegyverek helyett a vitézség lelki fegyvereivel veszi fel a harcot. Így gyűlt össze az első alap, így lett fundamentuma a kollegiumnak. A kezdet nehézségeivel küzdő iskolának igazi megalapítója Gr. Mikó Imre. Ő először 2100 aztán 60.000 forintot ajánlott és adott a kollegium közalapja javára és ezzel biztosította fennmaradását. A nemes gróf nevééről nevezik mint olvasóink láthatják Mikó kollegiumnak. Később Sepsi-Szt.-György városának 50000 frt. segítségével és állami támogatással új épületről is gondoskodás történt. Egy az, amit képünk mutat. Ezt 1892 ősszén fejezték be. Azóta diszes, új épületben, derék tudós tanárok nevelik ott a mi hitünknek cselédeit. Adja Isten, hogy sokáig nevelhessék.

Vegyes hírek.

Székely-ünnepély Karczagon. Karczag város hazafias fiatalsága junius hó végén érdekes székely-ünnepélyt rendez. Hangverseny keretében bemutatják a székelyeket zenéjükben, népköltészetükben, viseletükben. Ezzel is érintkezési szálakat keresnek és akarnak teremteni a karczagi színmagyar kunság és az idegen ajku nemzetiségektől körülvelt határvédő székely véreink között. Az ünnepélyt az E. M. K. E. segítségével a Karczagi Nőegylet és az E. M. K. E. javára fogják rendezni.

Uj telepítések az erdélyi kincstári birtokokon. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a telepítési czélokra vásárolt kolozskarai (Kolozsm.) kincstári birtokon 31. Felsődetrehemben (Torda-Aranyosmegye) 53, Marosludason (Torda-Aranyosmegye) 141. Fehéregyházán (Nagy-Küküllőmegye) 53, összesen tehát 258 telephelyet alakított, a melyek aratás után megszállhatók. A telephelyek közül Kolozskarán 14, Marosludason 121 a külsőhatárban fekszik s tanyai lakházakkal van ellátva. A többieknél a házak az illető községekhez vannak hozzáépítve vagy pedig mint Felsődetrehemben egy új faluban összeépítve. A lakóházak egy szobából, pitvaros konyhából és kamarából álla-

nak, kő vagy téglalapon vályogból vannak építve, kivéve a kolozskariak házakat, amelyek teljesen terméskőből épültek. Az egyes telephelyek a föld minősége szerint, különféle nagyságúak. Kolozskarán $27\frac{1}{2}$, $28\frac{7}{8}$, $30\frac{7}{8}$ kat. hold, Felsődetrehemben 22 kat. hold. Marosludason $20\frac{1}{2}$, 22, 24, 27 kat. hold, Fehéregyházán $20\frac{1}{4}$ kat. hold föld tartozik egy-egy telephez. Ebből a viszonyokhoz képest $\frac{1}{2}$ —1 hold a beltelek vagy tanyahely, 2—4 hold a legelő. 1— $3\frac{1}{2}$ erdő, $11\frac{3}{4}$ — $22\frac{1}{2}$ hold szántóföld és rét egy vagy több tagban s végül 800 négyszögöl szőlő, Fehéregyházán pedig ugyanannyi komlóföld és 1000 négyszögöl gyümölcsös. A vételár különbözőképpen van megállapítva, de minden egyes esetben úgy, hogy a telepes személy a gazdálkodás mellett ne csak hogy minden fizetési kötelezettségeinek eleget tessen, de a jövedelemből tisztességesen meg is élhessen. Kolozskarán a telephelyek vételára a lakoházzal együtt 8780, 9140, 9660 kor. Felsődetrehemben 7410 kor. Marosludason 7000—8000 kor., átlagban 7500 kor., Fehéregyházán 8100 kor. A vételárból a sorshuzás előtt Fehéregyházán 700 koronát, Marosludason és Felsődetrehemben 750 koronát, Kolozskarán 800 koronát kell lefizetni, a fennmaradó vételár után pedig az első két évben 2 százalék, a harmadik évben 3 százalék kamat fizetendő; a törlesztés a negyedik évben kezdődik 3 százalék kamattal és 50 évig tart. A fizetési részletek mindenkor utólagosan, az évnek novemberi első napjain járnak le. Az első két évi kamatrészekből csak 5 kor. 20 fill. 6 kor. 50 fill., a harmadik évben 7 kor. 80—9 kor. 75 fill., a törlesztési részletekből pedig 10 kor. —14 kor. 20 fill. esik egy-egy kataszteri hold telepföldre. Telepesekül csak oly kis gazdák fogadtatnak be, akik készpénzben, ingatlanokban és gazdasági felszerelési tárgyokban legalább 2000 korona tehermentes vagyonnal bírnak. Telephelyekért a földmívelési miniszterhez kell folynmodni, a folyamodványban községi bizonyítvánnyal igazolandó az illetőnek vallása, családi állapota, foglalkozása, kifogástalan magaviselete és kellő részletességgel vagyoni viszonya.

A hősök emléke. Kegyeletes, szép ünnepélyt rendezett jun. 21-én a Székelyudvarhelyen állomásozó 82-ik gyalogezred zászlóaljja. Emléktáblával örökítette meg a Napoleoni háborúk idején 1813-ban elesett székely vitéz katonák emlékét. A katonaság részéről *Újvárossy* százados tartott szép beszédet, a város részéről *Szakáts* Zoltán polgármester vette át az emléket. Az emléktáblát, mely harcra rohanó katonát ábrázol: *Kis Domokos* tizedes katonára készítette, ritka szép jelét adván művészes tehetségének. A hős székely fiuk emléke tanítson hazaszeretetre.

A tartalékosok behívása aratás idején. Több oldalról teljesen hiteltérdemlően tudatják azt a megdöbbentő hirt, hogy Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter július elsejére tömegesen behívta katonai szolgálatra a póttartalékosokat. Magyarországon tudvalevőleg ebben az időben kezdődik az aratás, s ha ekkor hívják be a póttartalékosokat: óriási munkaerőt veszít el a nép.

Apa és gyermek a mozdony előtt. Vér-fagyasztó jelenet folyt le a napokban az átai állomáson. Az 1906. sz. vonat robogott be az állomásra, amikor Vári Béla állomási főnök előljáró a sinek közt megpillantotta két és fél éves Erzsike nevű leányát. A kétségbeesett apa, a közelmúlt napokban Szentlőrinczen történt borzalmas eset hatása alatt állván, hol a mozdony a sinek közé szorult leánykájának egyik lábszárát vágta le, halált megvető önfeláldozással rohant gyermeke megmentésére. De már későn érkezett. A mozdony elütötte. Az apa fején és mellén súlyos sérüléseket szenvedett s a kisleánynak mindkét karját leszelte a mozdony s lábszárait összezúzta. A szerencsétlenek agóniába estek s életben maradásukhoz semmi remény. Az átai állomáson csak egy vasuti előljáró teljesít szolgálatot s így a szerencsétlenség következtében az állomás intéző nélkül maradt volna, ha véletlenül ott nincs Kovács vasuti alkalmazott, aki átutazóban volt. A vonat jelentékeny késéssel mehetett csak tovább. Az utasokat mélyen megrendítette az eset.

A Gotterhalte ellen. A deési ev. ref. egyházközség közgyűlése Vékony Ferencz főszolgabíró elnöklésével egyhangulag elfogadta dr. Kutsár Gyula hazafias indítványát, hogy megkeresi a közgyűlés az összes egyházi kerületeket, testületeket és tanintézeteket, hogy a zsoltáros könyvből töröljék a Gotterhaltet. E hazafias határozat nem szorul dicséretre.

Miniszterek a katedrán. A budapesti tudomány-egyetem jogi kara ülést tartott és elhatározta, hogy felkéri Vlássics Gyula, Plósz Sándor és Láng Lajos minisztereket, hogy tanári állásukat foglalják el ismét az egyetemen. Ezen az ülésen elhatározták azt is, hogy női hallgatókat nem vesznek föl a jogi fakultásra.

Magyarosodás Tolnamegyében. Tolnáról írják: A vármegye német községeiben örömdetesen halad előre a magyarosodás, ami leginkább a tanítói karnak köszönhető. A magyarosításban szép eredményt elért tanítók közül most 48 tanító és tanítónő kapott egyenkint 150 kor. juttalmat a tolnamegyei magyarosító alaphól.

A gyilkos gólyák. Egy szatmármegyei gazda a házán levő gólyafészekbe egy liba tojást lopott. Gólya mama ki is költötte szépen, de szörnyen megijedt a csoda szülőtől. Tanácskozáásra hívta össze szomszédjait és a bölcs gólyatanács kegyetlenül széttepte az ártatlan liba fiókat.

A kenyér. Egy régi könyv azt mondja, hogy a kenyér ebből a szóból származott: ki nyér? Ugyanis őseink a szittyák, fiaikat nagy szorgalommal tanították nyilazásra. A felserdült fiuknak sem enni, sem inni nem adtak addig, míg valamit — hacsak egy egeret is — le nem nyilaztak. Tehát az ifju a nyillövessel érdemelte ki magának az enni és inni valót s mert az volt a szabály, hogy a legszükségesebb eledelt is csak az kap, a ki nyér a nyilazással: így a mindennapi életnek adták a ki nyér — a mint később mondták — kenyér nevet. Jellemző, hogy a székely nép még mai is a kenyér nevet kinyér alakban használja.